

Čís. 4156.

Demokracie jest vládou lidu jako celku, při čemž sociální (nebo jiné) rozvrstvení obyvatelstva nečiní rozdíl.

Diktatura proletariátu znamená vládu menšiny nad většinou a vládu jedné sociální vrstvy obyvatelstva nad vrstvami ostatními.

Myšlenka diktatury proletariátu jest v příkrém rozporu se zásadou demokracie, na níž jest založena Československá republika; projev nadšení pro onu myšlenku obsahuje zároveň působení ve smyslu této zásadě nepřátelském.

Pobuřování ve smyslu § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep., vyryl-li vězeň na zdi cely vězení nápis: »Ať žije diktatura proletariátu«.

(Rozh. ze dne 2. května 1931, Zm I 293/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 19. února 1930, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

Podle skutkového zjištění nalézacího soudu vyryl obžalovaný na zdi cely věznice policejního ředitelství v P., kde si odpykával policejní trest pro projevy při komunistických demonstracích, nápis: »Ať žije diktatura proletariátu«. Spolu s obžalovaným byli tehdy v téže cele čtyři další vězňové. Soud, shledav, že ona slova obsahují pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu, a zjisti, že si obžalovaný byl tohoto smyslu a významu dobře vědom, odsoudil ho podle obžaloby pro přečin rušení obecného míru podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. Tento rozsudek napadá zmateční stížnost obžalovaného z důvodu čís. 9 a) § 281 tr. ř. Stížnost uplatňuje především, že v činu obžalovaného není prý ani objektivně skutkové podstaty přečinu podle § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. K »pobuřování« jest prý třeba silnějších výrazových prostředků a nemůže prý jím býti vyrytí nápisu, velikého několik cm, patrného jen z největší blízkosti, a to dokonce v cele policejního vězení, kde prý přece není pomyšlení na nějaké následky, vyvolané oním »pobuřováním«. Jde prý o pouhé neosobní zvolání, které prý není s to působiti na city a na smýšlení jiných do té míry, že by se mohli dáti strhnouti k nezákonným činům. — Stížnosti jest přisvědčiti, že »pobuřování« vyžaduje, by bylo působeno silnějšími prostředky ve smyslu zákonem zapovězeném (viz stížností citované rozhodnutí z 21. října 1925, Zm I 321/25, sb. n. s. č. 2151). Avšak slova: »Ať žije...« jsou výrazem tomuto požadavku plně odpovídajícím. To není pouhé »neosobní zvolání«, pouhý »projev souhlasu«, nýbrž důrazná forma projevu nadšení, sledujícího zřejmě účel působiti na cit jiných a vyvolati u nich podobné

nadšení. Při tom na tom nesejde, že vyrytý nápis byl snad jen několik cm veliký a jen z největší blízkosti patrný — což ostatně soud ani nezjišťuje —, ano není sporné, že byl čitelný. — K další námitce stížnosti budiž poukázáno k tomu, že § 14 čís. 1 zák. na ochr. rep. jest deliktem ohrožovacím, že tedy není zapotřebí, by nějaký výsledek působením pachatele skutečně nastal, nýbrž že stačí, je-li čin způsobilý vyvolati nepřátelský stav a náladu proti statkům v zákoně chráněným. Proč by to mělo býti nemožné v cele policejního vězení u osob tam uvězněných, nelze seznati. Lzeť spíše předpokládati, že vězňové, kteří přirozeně pociťují jakousi trpkost se svým osudem, jsou snadněji přístupni vlivům platnému právnímu řádu nepřátelským než osoby jiné. — Jakým dojmem nápis skutečně působil na spoluvězně obžalovaného, jest z naznačeného právního stanoviska nerozhodné. Z řečeného jest patrna pochybenost, pokud se týče bezdůvodnost námitky, že šlo jen o nezpůsobilý, tedy bez-trestný pokus trestného činu. Pokud zmateční stížnost namítá, že policejní ředitelství trpí podobné nápisy na dveřích cely, stačí poukázati k tomu, že soud nic takového nezjišťuje, takže již proto v dotyčných vývodech stížnosti nelze shledati zákonné provedení hmotně-právního zmatečního důvodu. Údaj obžalovaného, že v nápisu neshledal nic trestného, ano bylo na dveřích cely množství podobných nápisů, jakož i údaj svědka Františka A-y, že na dveřích byly napsány nápisy politické povahy, mohl soud pominouti, poněvadž by tím ani nebyl naznačen trestnost vylučující omyl podle § 2 písm. e) tr. zák., nýbrž jen neomlouvající omyl ve smyslu § 233 tr. zák.

Stížnost dále praví, že v závadném výroku nelze spatřovati pobuřování proti demokraticko-republikánské formě státu, ana prý myšlenka vlády proletariátu neodporuje zásadě demokracie. Leč diktatura proletariátu znamená (o tom nemůže býti sporu) vládu menšiny nad většinou a vládu jedné sociální vrstvy obyvatelstva nad vrstvami ostatními; demokracie jest vládou lidu jako celku, při čemž sociální (nebo jiné) rozvrstvení obyvatelstva nečiní rozdíl (srov. §§ 1, 6—10, 13—15 úst. list. čís. 121/20). Je tedy patrné, že myšlenka diktatury proletariátu jest v příkrém rozporu se zásadou demokracie, na níž jest založena Československá republika, a jest tedy nasnadě, že projev nadšení pro onu myšlenku jest i působením ve smyslu této zásadě nepřátelským. Pokud se týče námitky, že prý není splněn zákonný znak, že čin byl spáchán »veřejně nebo před více lidmi«, neboť prý policejní cela není veřejnosti přístupna a nápis může býti spatřen jen z nepatrné blízkosti, tedy nikoli více lidmi, lze připustiti, že čin nebyl spáchán »veřejně«, totiž »před zastupem« (§ 39 čís. 2 zákona na ochr. rep.), an počet v cele se nacházejících spoluvězňů, kteří mohli nápis postřehnouti — po činu se tam dostavivší policejní zřízení nepřicházejí tu v úvahu —, byl předem určen a omezen (sb. n. s. č. 1769); jest však nesporno, že čin byl spáchán před více než dvěma osobami, což podle zákona stačí. Co do stránky subjektivní namítá zmateční stížnost, že »pobuřovací úmysl nebyl prokázán«, čímž brojí jen nepřipustně proti zjištění soudu, že si byl obžalovaný smyslu a významu slov, která vyryl ve zdi, dobře vědom, a že

chtěl tím právě pobuřovati proti demokraticko-republikánské formě státu. Právě-li stížnost, že komunistické smýšlení obžalovaného a to, že studuje práva, že jest tedy inteligentem, nestačí k odůvodnění onoho zjištění, nelze v tom spatřovati ani s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. výtku důvodnou, poněvadž závěr soudu zajisté nepostrádá logičnosti.

Čís. 4157.

Ustanovení zákona ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n. neposkytují opory pro názor, že mají místo jen, byl-li účelem (účinkem) přímého úplatku nebo užívání vlivu podplácené osoby protizákonný postup dotčeného veřejného činitele.

Nezáleží na tom, zda vůbec došlo k působení podplácené osoby (k užití jejího vlivu) na veřejného činitele; je lhostejno, zda podplácená osoba měla vliv na dotčené veřejné činitele.

Použití vlivu podplácenou osobou není složkou objektivní, nýbrž jen složkou subjektivní skutkové podstaty přečinů podle § 2 odst. čís. 3 a dle § 3 odst. čís. 3 zák. čís. 178/1924.

Stačí, že uplatňování vlivu (po případě i jen domnělého) bylo předpokládáno, zamýšleno, nanejvýš podplácenou osobou výslovně nebo mlčky (konkludentně) slíbeno, třebaž pak k uskutečnění slibu nedošlo.

Uplatňování vlivu na veřejné činitele je činností trestním zákonem zásadně ihned v samém zárodku zakázanou, za niž odměna již podle povšechných zásad mravních a právních nepřísluší, jednáním nemravným a zákonem zapovězeným, jež není podle § 879 obč. zák. způsobitým předmětem platné smlouvy.

(Rozh. ze dne 6. května 1931, Zm I 485/30.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 17. dubna 1930, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 3 odst. 3 zák. ze dne 3. července 1924, čís. 178 sb. z. a n., mimo jiné z těchto

důvodů:

S hlediska zmatečního důvodu § 281 čís. 9 písm. a) tr. ř. namítá stížnost, že stěžovatel neměl vliv na veřejné činitele, že neužíval svého vlivu u veřejných činitelů, že — zastupuje svědka K-e a zastává jeho zájmy před státním pozemkovým úřadem — nečinil tak protizákonným směrem, že měl nárok a právo na odměnu za služby konané svědku K.-ovi a na náhradu hotových výloh, a že tu není prospěch nikoliv nepatrný, t. j. asi oné odměně a náhradě nepřiměřený. Námitky neobstojí. Netřeba zkoumati, zda není větou rozhodovacích důvodů, že stěžovatel vykonával vliv na veřejného činitele (přesněji asi u veřejných činitelů), ve spojení s další větou, že stěžovatel přijal podle svého doznání úpla-